

Formandens mundtlige beretning

2023

Velkomst

Ærede Naalakkersuisoq for Uddannelse, ærede tidligere formænd for IMAK, vore gæster fra DLF Danmark og Lærernes Pension og ikke mindst ærede lærere og medlemmer af IMAK's repræsentantskab og ærede bestyrelsesmedlemmer.

Jeg ønsker jer alle sammen velkommen til IMAK's Repræsentantskab 2023.

Vi skal i de næste to dage drøfte interessante emner og forslag til beslutning, og det er mit håb at når vi alle tager afsted herfra vil føle at vi har fået noget ud af mødet og at I alle kommer godt hjem.

Min mundtlige beretning her er en forlængelse af årsberetningen som allerede har været sendt ud, men det betyder ikke at jeg vil gennemgå den kronologisk. Men jeg vil komme dybere ind på nogle af overskrifterne som er i årsberetningen.

Mit formandsskab

Allerførst vil jeg takke for den mulighed jeg har fået med at arbejde som formand for jer. Det er i min interesse i at udbrede kendskabet om IMAK's arbejde og arbejde for at opnå de mål vi har sat os for sammen med bestyrelsen.

Såfremt vi på en hensigtsmæssig måde skal arbejde og gennemføre de mål vi har sat os for at opnå, så er det nødvendigt at vi har konkrete ting at arbejde ud fra.

Derfor har vores aktiviteter været præget af rejser, dels for at møde vore medlemmer der hvor de arbejder for at få indblik og indsamle oplysninger, og gennem høringer og udredning af vort arbejde generelt ved at gennemføre ansvarsbevidste samtaler og udveksling.

Vi vil i denne forbindelse gerne takke alle de medlemmer som vi har besøgt for godt og velvilligt samarbejde og input.

Jeg vil også gerne takke Inatsisartut's Uddannelsesudvalg, kommunernes borgmestre og de ansatte i kommunalt regi, gennem vores møder har vi erfaret at kunnet løfte i flok i samarbejdets ånd.

Vor nuværende situation i Grønland

Folkeskolen i Grønland er præget af store anstrengelser på forskellige planer. Lærerne arbejder hårdt, og de er ofte udsat for grænseoverskridende opgaver i flere byer, hvor der kræves store ressourcer af dem.

- dårligt arbejdsmiljø,
- elever, der ofte ikke har overskud til at nå deres læringsmål,
- mangel på kvalificerede lærere, hvilket medfører et stort arbejdspress med for mange undervisningstimer,
- et stigende antal børn der starter i skolerne med specielle behov,
- lærere der ofte må undervise i tre sprog,
- besparelser på specialklasser med to-lærerordning, hvor den ene lærer placeres i andre klasser,
- nye skoleinspektører, som ikke får de nødvendige værktøjer i udførelsen af deres arbejde
- samt andre faktorer, der har en negativ virkning på både lærere og inspektører.

Den politiske styring af uddannelsen i vort land er udfordret. Eksempelvis sker der stor udskiftning af ministerposter i regeringen, dette resulterer i forsøg på at færdiggøre den nuværende og vigtige uddannelsesstrategi gennem forhastede og upålidelige beslutninger.

Det er derfor mit håb at den nuværende Naalakkersuisoq (minister) for Uddannelse vil føre an i at fokusere på uddannelses og folkeskolen i resten af sin valgperiode. IMAK er klar til at samarbejde og bane vejen for at forbedre uddannelsen og folkeskolen i vort land.

Vor nuværende økonomiske situation i Grønland er uholdbar. Jeg føler at jeg bliver nødt til at italesætte dette, baseret på de forhold jeg allerede har nævnt ovenfor. Eksempelvis er den nuværende situation stærkt upassende på skolerne og læringsmiljøet flere steder ude på kysten. Ligeledes er der mange steder ude på kysten hvor man har efterlyst udvikling, som bliver sat i venteposition i mange år på grund af mangel på økonomiske midler.

Besparingsrunder har altid en dårlig indflydelse på folkeskolen, derfor har vi i IMAK den opfattelse, at der overhovedet ikke burde spares på folkeskolen. Selvstyret

iværksætter mange forskellige og dyre projekter. Såfremt disse midler anvendes på den mest hensigtsmæssige måde, så burde de øremærkes direkte til skolerne, og anvendes til arbejdet med skolebestyrelser, skoleinspektører og lærere, således at de kan anvendes til den udvikling som de allerede har sat sig for at opnå.

Jeg skal også nævne vore medlemmer der er gået på pension og tjenestemandspensionerne, det synes som om man i mange år har modsat sig med at udligne og forbedre deres situation. Det føles ofte også som om man modsætter sig ved at lægge ansvaret på det område.

Denne situation medfører at vore medlemmer er dårligt stillet og det er en uholdbar situation der overhovedet ikke kan accepteres.

IMAK's 25 års jubilæum.

Først og fremmest vil jeg ønske de ærede personer, der har grundlagt IMAK som organisation og de personer der gennem årene har bestridt posten som formænd og som medlemmer af bestyrelsen tillykke med IMAK's 25 års jubilæum . Vi er meget taknemmelige overfor det store arbejde I har gjort for at IMAK som organisation befinder sig i den stærke situation som den befinder sig i i dag, og for det arbejde I har gjort således at medlemmernes lønforhold og arbejdsforhold kunne forbedres gennem årene.

Tillykke til alle medlemmerne ude på kysten med 25 års jubilæet. Det er jer der er afgørende for IMAK's videre arbejde og tak for jeres tro på IMAK, som til stadighed kæmper for at forbedre jeres arbejdsforhold.

Mine mål som formand

Da jeg blev valgt i november 2021, begyndte jeg i samarbejde med bestyrelsen om at nå de mål jeg gerne ville nå på jeres vegne i januar 2022. Jeg er af den opfattelse at vi begyndte godt med bl.a. disse områder:

At forbedre forholdene for vore medlemmer, der er gået i pension.

Vi besluttede at undersøge den nuværende situation for vore medlemmer med tjenestemandspension og sammenligne den ulighed der findes i sammenligning med forholdene i Danmark ved hjælp af eksempler. Vi etablerede derfor en arbejdsgruppe som skal undersøge disse forhold. Vi er spændte på det resultater gruppen har fundet frem til. Når de data gruppen har indsamlet er blevet færdigbehandlet, så vil bestyrelsen tage stilling til hvorledes de bl.a. kan anvendes politisk.

IMAK's skal være stærkt positioneret

Som formand har jeg sammen med bestyrelsen fundet det vigtigt, at IMAK skal være synlig og være en klar stemme i debatten om forhold for folkeskolen specielt. Kravet om synlighed var også en opgave der blev pålagt bestyrelsen under Repræsentantskabsmødet i 2021.

Under vores rejser ude på kysten har man fra vore medlemmers og de lokales side tilkendegivet, at de kan mærke at IMAK er blevet mere synlig. Bl.a. har organisationer og politikere udtrykt interesse for vore pressemeddelelser og inviteret os til at holde møde med dem. Under møderne er vi blevet anmodet om at uddybe indholdet af vore artikler og pressemeddelelser, hvor flere også udtrykt at de vil gøre en indsats.

Vi vil til enhver tid deltage i debatten om at gøre en indsats for vore medlemmers og for børnenes vilkår. Med vores deltagelse vil vi være med til at bane vejen for bedst muligt at opnå de mål som vi har sat os for at nå.

Indsatser for vore medlemmer

For at smidiggøre arbejdet på vore medlemmers vegne, og for at gøre det lettere for dem at få adgang til de informationer som de har brug for, har Repræsentantskabet besluttet at forny vores hjemmeside, hvilket vi nu har gjort og det er planen at denne proces kører videre. For at forbedre vore indsatser for vore medlemmer og for bedre at kunne udbrede informationer til den brede befolkning, er vi gradvist ved at forny vort tekniske udstyr.

Udvikling af skolen – også lokalt.

Jeg er af den opfattelse at der er for meget central styring og for meget topstyring fra kommunale politikere. I forbindelse med EU aftalen udgiver Naalakkersuisut hvert år

uddannelsesplan, desværre kommer planen efter muligheden for planlægning lokalt er forbi. Dette betyder desværre at man udgiver et stykke papir overfor de folkevalgte, kommunerne og skolerne som administrationerne har brugt rigtig meget energi på. Sådan har det været i mange år. Dette er ikke hensigtsmæssigt, og den nuværende måde at køre tingene på må vendes på hovedet. Der er allerede lovgivningsmæssige rammer for folkeskolen, styringen af skolen må føres tilbage i skolens hænder og topstyringen må stoppes og samtidig må man stoppe de mange projekter udefra. Når lærerne gives ansvar og når støtte og hjælpeforanstaltninger er tilstedede, så er der intet til hinder for at de kan overtage ansvaret.

Ytringsfrihed

Jeg vil påstå, at ytringsfriheden for lærerne i kommunerne, der er ansat som inspektører, samt andre ansatte der bestrider højere poster, er i fare. For det er sågar hændt at nogle af vore medlemmer der arbejder i kommunalt regi, er blevet frarådet om at tale direkte med politikere. Det er som om at man bevidst prøver at skabe afstand til politikerne på denne måde. Vi er ikke særligt mange i vort samfund, og det er derfor yderst vigtigt at hævde demokratiet.

Udviklingen må føres gennem ytringsfrihed, indflydelse på arbejdspladsen og medindflydelse, hånd i hånd med lovgivning, regler og værdier.

Det er mit håb at Selvstyret og kommunerne vil sikre en struktureret inddragelse og udvikling hvor medarbejderne føler ejerskab, og sikre en struktureret og vedvarende udvikling i folkeskolerne og læring.

IMAK's status.

IMAK står stærkt i dag. Hos IMAK sidder vi inde med vigtige og værdifulde oplysninger omkring lovgivning og overenskomster. IMAK arbejder konstant for at medlemmerne kan opnå de bedste forhold når det drejer sig om løn og arbejdsmiljø.

Medlemmerne udtrykker ønsker om, og efterlyser, hvorledes kontingentet til IMAK på en anderledes måde kunne komme medlemmerne til gode. Bestyrelsen kan ved gennemgang af vores budget se, at vi betaler et stort medlemskontingent til DLF, og man er nu i gang med at undersøge dette forhold. Dels for at finde svar på det følgende:

- hvad skyldes kontingentet?
- hvilke fordele har medlemmerne af at betale kontingentet til DLF?
- hvor meget fylder dette i vores sekretariat?
- Hvilke rammer og prioriteringer kan vi lave for at dette forhold kan være til gavn for vore medlemmer?

Bestyrelsen finder det vigtigt at undersøge og vurdere de forskellige spørgsmål. På baggrund af bl.a. dette, foretog bestyrelsen en orienteringsrejse til Færøerne i foråret. Vi kiggede på folkeskolen på Færøerne, bl.a. hvordan undervisningen var tilrettelagt og kiggede også på deres organisationsform, hvordan de servicerede deres medlemmer og hvilke fordele de havde i dette regi.

Vi så forskellige interessante ting og oplysninger. Bestyrelsen vil fortsætte sine undersøgelser i den kommende tid. Bestyrelsen påregner med at indsamle endnu flere oplysninger og efter disse data er blevet behandlet og der vil utvivlsomt ske en afrapportering til næste repræsentantskabsmøde.

Folkeskolen – MISI– Ilinniarfissuaq

Som jeg indledningsvist nævnte, så oplever folkeskolen store udfordringer. Folkeskolen skal være et sted hvor eleverne skal udvikle sig fagligt, socialt og gennem selviagttagelse o.a. I dag bliver vi konstant fodret fra Selvstyret, kommunerne og interesseorganisationer, det er som om folkeskolen er blevet et sted man bare konstant kan fylde på. For at lave en analogi: Skindposen er fyldt til randen, noget af dens indhold kammer over. Derfor må vi fjerne noget af indholdet. Såfremt skindposen skal anvendes fornuftigt og holde længe må vi bruge vores fornuft og undgå at den bliver overfyldt.”

Fra IMAK er vi overbevist om, at såfremt alle vore elever skal få noget ud af undervisningen i folkeskolen og når de stolte har fået fyldt deres ”pose” og når vi skal sikre, at de skal videre i uddannelsessystemet så må vi holde op med at gøre forskel på dem. Trintests og prøver skal afskaffes. Vi er af den opfattelse, at trintests og prøver fylder og påvirker for meget i undervisningens indhold.

Folkeskolen som ofte betegnes for ’pigernes skole’ må vendes på hovedet således at den kan rumme alle børn og vi skal arbejde ud fra dette forhold. Vi skal værdsætte

vort sprog, vore grønlandsk sprogede unge skal kunne få mulighed for at studere i uddannelsessystemet på grønlandsk.

Folkeskolen i Grønland skal udvikles baseret på de omgivelser der findes i de lokale områder. Det anses ikke som formålstjenligt at det kun er de større byer der udvikles fra centraladministrationen og kommunerne, det er heller ikke hensigtsmæssigt at centralisere uddannet personale på bestemte steder. Der er mange børn der bor spredt i vort vidstrakte land, de skal også kunne få mulighed for at se op til veluddannede lærere i hverdagen. For hvis de ikke gør dette vil det være vanskeligt for dem at forestille sig hvad og hvordan en veluddannet person agerer.

Skolebestyrelserne skal også få langt flere rettigheder. Dette findes allerede i lovgivningen, men den anvendes ikke på nuværende tidspunkt. Siden skolebestyrelserne startede, har de ikke fået mulighed for at blive tildelt opgaver og de bliver ikke udnyttet fuldt ud. Næsten alle beføjelserne er blevet placeret i kommunalbestyrelserne.

Jeg er af den opfattelse at vi mangler forældrenes stemme i vort land. Forældrene er dem der har størst ansvar overfor vore børn, og såfremt forældrene skal tage del i ansvaret må forældrene træde frem. Forældrene må gennem skolebestyrelsen oprette enten en forening eller en sammenslutning eller også en anden form for samarbejdsorgan.

Vi opfordrer politikerne i Inatsisartut og kommunerne om at genindføre tilbud om kurser og efteruddannelser for vore medlemmer. Den nuværende ordning, som giver mulighed for enkelte skoler og regioner, er ikke hensigtsmæssig. De enkelte medlemmers fagfaglige færdigheder må konstant udvikles, og mulighederne for kursustilbud for folkeskolelærerne må optimeres.

Efteruddannelser som førhen blev godt benyttet, bliver på nuværende tidspunkt kørt på et meget begrænset plan. De akademiske uddannelser, såsom master og kandidat, som lærerne benytter som videreuddannelse, giver allerede et stort fagligt løft på folkeskolen.

Ved IMAK's møder med nordiske organisationer blev det fastslået at såfremt man skal fastholde lærerne, er det nødvendigt for dem konstant at få mulighed for at udvikle sig fagligt. Dette må fremmes og ikke mindskes.

Såfremt vi skal fastholde de nyuddannede folkeskolelærere, så må bør man lave en glidende overgangsordning fra Ilinniarfissuaq til folkeskolen. De nyuddannede lærere må have en mulighed for at have en fast ordning, hvor de kan henvende sig medens de er i opstartsfasen på deres nye arbejde. Dette er et mål vi som bestyrelse har sat os for at arbejde imod til de næste forhandlinger.

Et af emnerne der skal drøftes under dette repræsentantskabsmøde er bl.a. de forhold specialundervisningslærerne har. Det er ønskeligt at politikerne er lydhøre omkring problemerne på dette vigtige område. Jeg forventer at man fra repræsentantskabet overfor bestyrelsen vil udstikke kursen og lave mål omkring undervisning og af elever med særlige behov.

Måden og formen på hvordan MISI bliver kørt af kommunerne trænger til at blive styrket markant. Arbejdsforholdene og lønningerne for vore medlemmer der arbejder med MISI er ikke tidssvarende. Såfremt man vil fastholde dem der arbejder med MISI, må denne tilpasses i forhold til de eksisterende ressourcer der er. Samtidig må de nuværende arbejdsgange revurderes.

Desuden må kommunen være mere vågen omkring arbejdsforholdene, på grund af den sproglige sammensætning af de implicerede medarbejdere, medfører det at oversættelser er begyndt at fylde alt for meget, og dette må man gøre noget ved så snart som muligt. Uanset om medarbejderne har forskellige sprog, må kommunen sikre at de alle har lige vilkår. Ved siden af dette må man revurdere det store papirarbejde og de mange rapporter.

Når man kigger på Ilinniarfissuaq's nuværende arbejdsform, er der behov for revurdering på forskellige områder. Det vigtigste jeg her kan nævne er, at vi må arbejde for at de færdiguddannede lærere forbliver undervisere i folkeskolen, samt at de arbejder ude på kysten.

- Nutidens nyuddannede lærere er tilbageholdene med at søge ansættelse ude på kysten, hvad skyldes dette?
- De fleste foretrækker ansættelse i Nuuk, hvad skyldes dette?

Jeg mener, at man må kigge nærmere på de ovenstående spørgsmål. For såfremt vi skal sikre at der også er uddannede lærere ude på kysten, må vi komme til en

forståelse over hvad de har af behov, hvad de efterlyser og hvad begrundelsen er for deres valg.

I bestyrelsen mener vi, at Ilinniarfissuaq fokuserer for meget på teoridelen. Det er ønskeligt at praksis delen fylder mere end den gør nu.

Man burde fokusere mere på faglig optimering og videreuddannelse af lærerne/timelærerne. En af måderne at gøre dette på er, at give Ilinniarfissuaq mulighed for at give tilbud med henblik på dette. Efteruddannelser fra Ilinniarfissuaq gennem Ilimmarfik er en af de måder man kunne kigge på, derved kan man åbne op for muligheden for lærerne at blive i stand til at undervise i forskellige fag på efteruddannelserne.

Selvstyret og kommunerne

For nogle sager og ved behandling af eksisterende aftaler kan det ofte for IMAK være vanskeligt at samarbejde med Selvstyret. I de tilfælde hvor der er uoverensstemmelser omkring overenskomster, er Selvstyret meget langsomme arbejdsgang slet ikke acceptabelt, nogle af sager stammer helt tilbage fra 2016, og jeg personligt synes det er direkte pinligt. Det er ønskeligt at man kigger nærmere på Selvstyrets Økonomi og Personalestyrelse (ASA). Vi fra IMAK mener, at ASA har behov for assistance og reducere det efterslæb af opgaver de har.

Uddannelsesstyrelsens (ILAs) stilling udgangspunkt for faglig støtte overfor folkeskolen og deres lovgivningspligtige medvirken i udvikling af folkeskolen er meget vigtig. Men vi kan mærke at de på flere måder er udfordret. Nye krav og arbejdsopgaver efterfølges ikke af finansielle midler, som resulterer i at man må prioritere. Dette resulterer i at den faglige støtte og andre opgaver i folkeskolen stilles i baggrunden.

Skoleinspektørerne mangler redskaber til at planlægge fleksible planer med udgangspunkt i folkeskoleloven. Fra IMAK støder vi gang på gang på mangel på fleksibilitet omkring vores arbejde på kommunalt niveau, og dette resulterer ofte i utilfredshed og overadministration.

IMAK har et vedvarende arbejde med kommunerne. Der foregår et godt samarbejde med kommunernes HR afdelinger, men det er mærkbart at forståelsen omkring lovgivning og overenskomster varierer. Dette resulterer ofte igen i

overadministration. Vi mener fra IMAKs side at kommunerne må samarbejde for at gøre noget ved problematikken.

Kommunerne deltager også samlet i Kivitsisa og der er forskellige meninger fra medlemmerne omkring dette forhold. Såsom at iPad bruges som undervisningsværktøj (som en blyant f.eks.), samt at man i de seneste år gør meget brug af webinarer som forum for vidensdeling og dialog lærerne imellem. Fra IMAKs side ser vi frem at man finder en mere homogen løsning ved de kommende overenskomstforhandlinger, f.eks. at man laver en særskilt aftale overfor de lærere der står for koordineringen indenfor iPad, som ofte betegnes som "assistenter."

Det sidste ønske fra kommunerne om, at man fra forvaltningens side burde støtte nyansatte og de faste skoleinspektører i folkeskolerne bedre med mere faste og klare rammer er her vigtigt at nævne.

Vore medlemmer oplever mange steder vanskeligheder i forbindelse med dårligt arbejdsmiljø. Vi kan se og mærke at et stigende antal lærere, der oplever stress flere steder og derved må have orlov.

Kommunerne er ansvarlige for folkeskolen, men fra IMAKs side mener vi, at Selvstyret og Naalakkersuisut, på baggrund af lovgivningen burde holde øje med hvorvidt lovgivningen omkring arbejdsmiljø overholdes i kommunerne og arbejdspladserne. Fra IMAK er vi overbevist om at Naalakkersuisut skal kunne blande sig på steder hvor det er absolut nødvendigt for at sikre at forholdene fungerer optimalt.

Til sidst vil vi overfor Selvstyret og kommunerne komme med følgende: Vi hører igen og igen at arbejdstidsaftalen begrænser skolens arbejde, f.eks. når der skal laves en mere smidig planlægning. Vi vil orientere om at det er aftaleparterne i fælles der har indgået en arbejdstidsaftale. Den skal på nogen ikke bruges til at begrænse en varieret og smidig planlægning.

Vi fra IMAK er rede til at være med til at løfte opgaverne omkring lovgivningsudarbejdelse og overenskomster i samarbejde med Selvstyret, skoleinspektørerne, de kommunalt ansatte og HR afdelingerne.

Samarbejde med organisationer og forbund

Såfremt vi som organisation skal vedblive at udvikle os og arbejde på vegne af vore medlemmer, er det vigtigt at vi har et vedvarende samarbejde med organisationer og forbund herhjemme og udefra. Det er i samarbejde med disse instanser vi udveksler synspunkter og sommetider sammen lægger pres på politikerne.

Der er mange ligheder omkring folkeskolerne i det nordiske samarbejde under NLS. Manglen på skolelærere, samt bestræbelserne på at fastholde folkeskolelærere i folkeskolen har støtten fra NLS betydet rigtig meget.

I 2022 blev Lena Reimer delegeret til ICC på vores vegne, samtidig blev jeg medlem af the Education Council Committee. Dette vil være interessant at se, hvordan vi sammen kan afspejle vore værdier og vor kultur indenfor undervisning i folkeskolen og i uddannelserne. Samtidig vil det også være interessant at se hvordan vi kan samarbejde som foreninger og organisationer og udveksle tanker og ideer.

Konklusion

I IMAKs bestyrelse er vi meget opsat på at udføre vores arbejde, og gennem vort to-årige virke har vi igangsat en række velforberedte projekter. Projekternes beskrivelse og resultater kan I læse mere om under formandens skriftlige beretning.

Mødereferaterne fra møderne rundsendes løbende til repræsentantskabet. Vi har nu også mødt vore medlemmer på vor vidtstrakte kyst, og jeg føler at vi nu er i gang med at have en god kontakt med dem. Dette vil vi blive ved med at styrke.

I IMAKs bestyrelse finder vi det vigtigt at bestyrelsen skal lave en gennemarbejdet strategisk målsætning, f.eks. gennem klare mål og gennem prioritering af opgavernes rækkefølge hvilket vil gøre det overskueligt for IMAK og vil danne et godt grundlag for det videre arbejde.

Jeg er ny som formand, ligesom de fleste bestyrelsesmedlemmer også er nye. Dette kan afspejle sig i dette års repræsentantskabsmøde i forhold til tidligere møder. Jeg føler at gårsdagens debat omkring bestemte emner har ført til et godt resultat. Vi har planlagt mødet således at der er afgivet tid og plads til at stoppe op og drøfte de enkelte punkter under selve mødet.

De fleste af de foreslåede dagsordenspunkter, som ikke er nået frem til selve mødet har vi forud for mødet allerede drøftet og afgivet forklaring om.

Derved kan I, i kommende år spørge ind til de punkter der ikke kom på dagsordenen, på basis af de svar I forud for mødet har modtaget fra IMAK.

Jeg ønsker jer alle et godt og givtigt repræsentantskabsmøde, og jeg ønsker at vi på en solidarisk måde kan behandle de punkter vi skal drøfte, for det er i alle vores interesse i at samarbejde og værne om de mål som IMAK har.

Med ønsket om et godt møde og tak

Elna Heilmann

Formand